

Список використаних джерел: 1. Гамор Ф.Д. Україна – Румунія: мости народної дипломатії: нотатки з нагоди 20-річчя участі Союзу українців Румунії та Карпат. біосфер. заповідника в процесі розвитку укр.-румун. транскордон. співпраці на Марамороціні : [зб. наук., публіцист. матеріалів] / Федір Гамор. - Львів : Растр-7, 2018. - 363 с. : іл., фот. - 200 прим.; 2. Горб К. М. Транскордонний туризм і проблеми його митного забезпечення / К. М. Горб. // Вісник АМСУ. Серія: «Економіка». – 2014. – №5. – С. 30–36.; 3. Кравців В. С. Розвиток транскордонного співробітництва: науково-аналітична доповідь / НАН України / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України». Серія «Проблеми регіонального розвитку»; наук. редактор. – Львів, 2016. – 125 с.; 4. Тихомирова Є. Б., Карпчук Н. П., Юськів Б. М. Інформаційне забезпечення транскордонного співробітництва України: практичні аспекти : кол. моногр. / Є. Б. Тихомирова, Н. П. Карпчук, Б. М. Юськів; за заг. ред. А. М. Митко. – Луцьк: Вежа-друк, 2014. – 288 с.; 5. Державна прикордонна служба України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://dpsu.gov.ua>; 6. Місцевий прикордонний рух – загальна інформація [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.gov.pl/web/ukraina-uk/local-border-traffic-general-info; 7. Програми Румунія-Україна 2014-2020 - Romania-Ukraine [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://ro-ua.net/ua/>; 8. Про внесення змін до деяких законів України щодо транскордонного співробітництва [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2515-19#Text>; 9. Транскордонне співробітництво [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.if.gov.ua/news/35389

УДК 338.48(477.7)

РОЗВИТОК ТУРИЗМУ У ПРИАЗОВ'І

Н. С. Хоменко

natalia.khomenko11@gmail.com

кафедра географії та методики її навчання Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г.Короленка, м. Полтава

О. А. Федій (наук. керівник)

fediy.alexander@gmail.com

кафедра географії та методики її навчання Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г.Короленка, м. Полтава

Приазов'я – це географічна область на південному сході Україні, яка включає в себе території півдня Донецької, Запорізької, сходу Херсонської областей та північного узбережжя Азовського моря, а також прилеглі до північного берега Таганрозької затоки райони Ростовської області Росії.

Даний географічний регіон розташований у приморській смузі Азовського моря і обмежений державними кордонами з Російською Федерацією: на північному сході – сухопутним, а на південному сході – морським по Азовському морю і Керченській протоці. Більшість науковців на основі різних підходів виділяють у межах Українського Приазов'я кілька територіальних складових: за адміністративно-територіальним устроєм – Донецьке, Запорізьке, Херсонське, Кримське Приазов'я, за місцеположенням – Присиваське

Приазов'я, Керченське Приазов'я, Північно-Західне Приазов'я і Північне (Північно-Східне) Приазов'я тощо.

З перших чисел травня і аж до жовтня триває сприятливий для відпочинку сезон, коли середньодобові температури повітря перевищують + 20 °С, а в літню пору днем може нагріватися до +28, +32 °С. Середня температура найтеплішого місяця, липня, +27°С. Однак літня спека пом'якшується бризами, легкими вітрами, які приносять морську прохолоду. Опадів випадає небагато, і вони так само розподілені протягом року. Отже, клімат Приазов'я комфортний, що й обумовлює можливість подальшого розвитку регіону як курортно-рекреаційно-туристичного комплексу [1].

Приазов'я має значні перспективи для розвитку багатьох видів туризму. Для кожного виду туризму є певні історично-географічні ресурси.

1. Пізнавальний туризм – це подорож, під час якої відбувається знайомство з історією, культурою, історичними та природними пам'ятками, духовними цінностями різних регіонів. В основі пізнавального туризму лежить використання інформаційних ресурсів. В чистому вигляді пізнавальний туризм найчастіше короткостроковий, але у поєднанні з іншими видами туризму він має великі перспективи розвитку. Пізнавальний туризм в Приазов'ї може розвиватись в декількох напрямках: етнографічному, археологічному і культурному.

Етнографічний напрямок пізнавального туризму – це ознайомлення з історією заселення, культурою, звичаями, кухнею греків Приазов'я. В Маріуполі працює Музей історії греків Приазов'я (філія Маріупольського краєзнавчого музею), експозиція якого відображає процес переселення греків з території Кримського ханства у Приазов'я, історію освоєння нового краю, розвиток господарської діяльності, збереження культурної спадщини предків та сучасну діяльність грецької діаспори в Україні. Ялта, Урзуф, Мангуш, Старий Крим, Сартана – це місця, де турист може повністю зануритись у культуру греків Приазов'я.

Археологічний напрямок пізнавального туризму – це відвідування Маріупольського краєзнавчого музею та можливість взяти участь у археологічних розкопках, які проводяться викладачами та студентами МДУ на території міста Маріуполя та навколишніх селах (наприклад, біля села Кременівка).

Культурний напрямок пізнавального туризму – це знайомство з сучасною етнічною культурою регіону, завдяки проведенню щорічного фестивалю грецької культури «Мега Йорти» в Ялті, Урзуфі, Сартані, Карані, Старомлинівці, Кременівці, Бердянську та Маріуполі [2].

2. Релігійний туризм – це вид діяльності, який передбачає надання послуг туристам, які відвідують релігійні пам'ятки. Основною релігією Приазов'я є християнство. Найбільш популярні православні та греко-католицькі церкви знаходяться у містах Маріуполь, Бердянськ та селищі Бойове. У 2020 році одну з церков у Приморському районі міста Маріуполя було вкрито Петриківським розписом. Храм Святого Петра Могили та Собору Успіння Пресвятої Богородиці ПЦУ в Маріуполі потрапив в Книгу рекордів України. Це єдиний в

нашій країні і в усьому світі храм, який повністю розписаний самобутнім українським стилем «Петриківка» [3]. Важливим, для духовного життя Бердянська, стало прославлення в 2015 році чудотворного образу Божої Матері «Триручиця-Бердянська», а 2017 року освячено місце під будівництво нового кафедрального собору на честь святого образу Богородиці. Святкові торжества очолював Предстоятель Блаженніший Митрополит Київський і всієї України Онуфрій [4].

3. Діловий туризм – це галузь індустрії туризму яка забезпечує організацію ділових поїздок та проведення ділових зустрічей різних рівнів. На базі маріупольських вищих навчальних закладів проводяться різнотипні конференції, а саме «Українська державність: історія і сучасність», «Проблеми формування інформаційної культури особистості», «Проектування курсів відкритого дистанційного навчання для дітей з ТОТ», «Енергетика, екологія, менеджмент, логістика», «Стратегічні перспективи розвитку промислових регіонів України в умовах економічної турбулентності» та інші. У Запорізькому Приазов'ї проводяться такі міжнародні конференції як «Стратегічні пріоритети розвитку підприємництва, торгівлі та біржової діяльності», «Сучасні проблеми і досягнення в галузі радіотехніки, телекомунікацій та інформаційних технологій» тощо [5].

4. Спортивний туризм в Приазов'ї є важливою складовою регіональної системи фізичної культури і спорту, патріотичного та духовного виховання молоді, зміцнення здоров'я, розвитку фізичних, морально-вольових та інтелектуальних здібностей людини шляхом залучення її до участі у спортивних туристських походів та змаганнях з техніки спортивного туризму. За підтримки виконавчого комітету Бердянської міської ради, а саме шляхом участі в конкурсі проектів-програм, розроблених громадськими організаціями та іншими об'єднаннями молоді стосовно дітей, молоді, жінок та сім'ї, за останні роки центр реалізував наступні проекти: «За здоровий спосіб життя», «Спортивний туризм-активний та здоровий спосіб життя», «Туризм для всіх», «Світ туризму», «Планета туризму», «Роза вітрів», «Абетка туризму», «Школа туризму», «Академія туризму» і т. д. Бердянський центр спортивного туризму в літній період організовує оздоровчу кампанію великою кількістю маршрутно-кваліфікаційними комісіями і екскурсійних заходів для дітей та молоді. На початку червня для молодших вихованців центру проводиться навчально-тренувальний похід за маршрутом: с. Азовське – узбережжя Азовського моря – м. Бердянськ – Мерлікова балка. У поході юні туристи закріплюють отримані знання з організації та проведення походів, укладання рюкзака, встановлення намету, приготування їжі, пересуванню по маршруту, ведення щоденника походу [6].

5. Рекреаційний туризм – це вид туризму, основною метою якого є відпочинок. Подорожуючи Приазов'ям ми зустрінемо найдовшу піщану косу в світі – Арабатську Стрілку, найбільший в Європі безлюдний острів – Джарилгач, найбільший піщаний масив в Україні, один з найбільших у Європі – Олешківські піски, найбільше в Україні водосховище за обсягом запасів прісної води – Каховське [7], Національний заповідник «Хортиця», Національний

історико-археологічний заповідник «Кам'яна Могила», історико-архітектурний музей-заповідник «Садиба Попова», Савур-Могила тощо.

6. Навчальний (науковий) туризм – це різновид туризму з метою отримання освіти, або покращення якості знань і отримання потрібного досвіду. Підготовку туристів в регіоні проводять Приазовський державний технічний університет, Маріупольський державний університет, Бердянський університет менеджменту та бізнесу.

7. Екологічний туризм – це вид туризму метою якого є створення економічних стимулів для збереження навколишнього середовища. У Маріуполі за сприяння Проєкту USAID «Економічна підтримка Східної України» у березні 2020 року пройшов дводенний тренінг з розвитку туризму у Приазов'ї, на якому представники природних парків, власники готелів, активісти, які зацікавлені у розвитку внутрішнього туризму наголосили, що вони готові розвивати екотуризм та дитячий туризм у парках на Приазов'ї [8].

8. Лікувально-оздоровчий туризм – це вид туризм, який передбачає відвідування природної території, яка має певні лікувальні ресурси, які можна використати з метою лікування та профілактики певних хвороб. Даний вид туризму добре розвивається в регіоні за рахунок морського узбережжя, гарячих та теплих джерел, лікувальних грязей. Додавання лікувальних компонентів до морського відпочинку дає можливість розширити рамки туристичного сезону, урізноманітнити відпочинок, збільшити інвестиційні надходження, а також стимулювати економічне зростання регіону. Під час тренінгу за сприяння Проєкту USAID «Економічна підтримка Східної України» у Бердянську у березні 2020 року учасники наголошували на запровадженні оздоровчого туризму для дітей, запропоновували лікувальні процедури для жінок з омолодженням, відновлення здорової ваги, чоловічого здоров'я та тур з правильного харчування [9].

9. Подієвий (фестивальний) туризм – це різновид туризму, основна мета якого присвячена якій-небудь події. Приазов'я – багатий край на яскраві та вражаючі фестивалі. П'ятий рік поспіль на Донеччині проводиться історико-культурний фестиваль-реконструкція «Дике поле. Шлях до Європи», в якому відображена боротьба України за свободу і незалежність від часів скіфів та сарматів до сьогодні. На Запорізькому Приазов'ї проводяться ОРКЕСТР-FEST, Книжкова толока та щорічний фестиваль вуличної їжі «Пікнік на Райдузі». На Херсонщині «Купальські зорі», «Івана Купала», «AzovHealthFest», «Кавун солодке диво», «Кварта-Фест», благодійний фестиваль «Charity Fest», свято сім'ї, спорту, природи і смачної їжі «Олешшя-GreenDay» та багато інших цікавих подій, які дарують гостям незабутні враження.

Отже, туризм у Приазов'ї є і з кожним роком розвивається все більш швидкими темпами. Представники туристичного бізнесу Маріуполя і Бердянська працюють над створенням нових туристичних продуктів, серед яких – екскурсії для дипломатів-іноземців, пропозиції для морського відпочинку цілий рік, створення туристичних маршрутів по Приазов'ю тощо.

Список використаних джерел: 1. Екотуризм і грецьке весілля мають зацікавити туристів на Приазов'ї – загальна інформація [Електронний ресурс] – Режим доступу:

<https://www.dtv.dn.ua/2020/03/04/ekoturizm-i-hretske-vesillia-maiut-zatsikavyty-turystiv-na-pryazov-i/>; 2. Жити в Церкві. Православне Приазов'я – загальна інформація [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://news.church.ua/2018/10/31/zhiti-v-cerkvi-pravoslavne-priazovu-a-intervyu-arkhiepiskopa-jefrema/>; 3. Клімат і погода – загальна інформація [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.priazovie.net/article-base/15-azov-nature/33-climate/>; 4. Мандруй Херсонщиною – загальна інформація [Електронний ресурс] – Режим доступу: [https://khoda.gov.ua/mandruj-xersonshhinoiu](https://khoda.gov.ua/mandruj-xersonshhinoiu;); 5. Маріупольський храм, розписаний петриківським розписом, потрапив до Книги рекордів – загальна інформація [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://mariupolnews.com.ua/news/view/mariupolskij-hram-raspisanuj-petrikovskoj-rospisyu-popal-v-knigu-rekordov/>; 6. Наукові конференції – загальна інформація [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zp.edu.ua/naukovi-konferenciyi/>; 7. Перетворити Бердянськ на хаб для розвитку туризму: що запланували підприємці Приазов'я – загальна інформація [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bizshid.com/news/1776-peretvoryty-berdiansk-na-khab-dlia-rozvytku-turyzmi-shcho-zaplanivaly-pidpriyemtsi-priazovia/>; 8. Спортивний туризм у Бердянську – загальна інформація [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.brd24.com/news/a-59168.html>; 9. Фестиваль «Мега Йорти» – загальна інформація [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://web.archive.org/web/20090624053052/http://greeks.ua/content/festivalm-b-mega-jurty-2009_ru/ru.

УДК 379.834

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

В. А. Худавердієва

victoria1515@i.ua

кафедра менеджменту, економіки та маркетингу Харківської державної зооветеринарної академії, м. Харків

І. О. Бережна

кафедра менеджменту, економіки та маркетингу Харківської державної зооветеринарної академії, м. Харків

На сьогодні туризм, зокрема сільський зелений – галузь, що найбільш стрімко росте в світі. Приблизно 10 % світового валового продукту приносить міжнародна туристична індустрія. Сільський зелений туризм - це саме той сектор економіки, який заслуговує більшої уваги в Україні. Він потенційно може забезпечити значний внесок в економіку села у вигляді нових робочих місць, збільшення надходжень від зовнішньоекономічної діяльності, поповнення державного бюджету через сплату податків, сприяє зниженню імпорту і інтенсифікує використання місцевих сировинних ресурсів [1].

Іноземні туристи, відпочинку в українському селі, як і регіональні споживачі, платять всі відповідні податки, такі як податок на додану вартість і акцизний збір, і сприяють сплату інших податків господарюючими суб'єктами.

Сільський туризм, один з видів господарської діяльності із залученням майна особистого селянського господарства, шляхом надання послуг тимчасового мешкання, проведення відпочинку (рибалка, катання на конях, купання в басейнах, озерах і річках), практичний показ процесів вирощування і догляду за рослинами, тваринами і бджолами, а також по виготовленню виробів